

Елена Јосимовска, Верица Јосимовска

ДЕВЕТ ДЕЦЕНИИ ОД ПРВАТА ОПЕРСКА СЦЕНА НА РЕПЕРТОАРОТ НА ШТИПСКИОТ ТЕАТАР

Штипската историја забележала дека 29 август 1925 година е голем ден за штипската култура. Денот, како почеток на оперската сцена на репертоарот на штипскиот театар, а годината, како година на првата опера.

Штип, во периодот што и претходеше на првата опера од пред 90 години, беше град кој го дочекал крајот на Првата светска војна во црни шамии затоа што изгубил две третини од своето население. Единствено општата панорамска слика од турскиот период останала непроменета како една од ретките македонски урбани средини, со типична калдрма, со своја автохтона култура која долго време била под влијание на левантинизмот. Тоа подоцна се одразило и на менталитетот, на етичките и моралните принципи, на архитектурата и речникот на штипскиот народен говор.

Сместен во преградите на планината Плачковица, град на реката Отиња која го дели на два дела и реката Брегалница која минува покрај него заобиколувајќи го, беше град на бројни ации и ацики во кој од утро до мрак се живеел патријархален живот, дури и во годините кога во него кантонирала разнородна војска и кога биле воведувани полициски часови на различните државни администрации кои наизменично го заземале или губеле Штип.

Уште на самиот почеток на тој тежок повоен период, започнало едно многу интензивно раздобје во развојот на културно-забавниот живот во Штип. Можеби најинтензивно во историјата на овој град, кој цели седум години страдал од војни и епидемии, во двете Балкански а потоа во Големата светска војна. Ете во тие тешки години на големо сиромаштво од честите реквизиции, на воени разорувања, епидемиски болести и смрт на најблиските во Штип започнал да никнува нов живот полн со љубов кон културата и уметноста.

Во време на Кралството СХС, подоцна Кралство Југославија(од 1929 год.), го викале „Југословенски Сибир“ но и „Македонска Прованса“ затоа што секој трет Штипјанец знаел да свира на мандолина, гитара или виолина.

Па сепак, Штип во тоа специфично време имал не само градски хор, туку гимназиски, црковен, соколски, еврејски, воен хор и оркестар, градска блех музика, тамбурашки оркестар „Напредок“, музички џез оркестар „Тони“ и многу други помали инструментални и пеачки друштва. Посматрано од денешни позиции слободно може да се каже дека тој период од дваесеттите години од минатиот век, е најактивниот културно-уметнички период во историјата на овој град.

Датум за паметење останува 29 август 1925 година, кога во салата на

Оригиналниот ракописен плакат од првата изведба на „Палјачи“ во Штип 1925 година

тогашниот Офицерски дом, затоа што старата театарска зграда од 1870 година веќе била неупотреблива, била изведена операта „Кловнови“ од Руѓеро Леонкавало („Pagliacci“, Ruggero Leoncavallo) благодарение на сите што учествувале во нејзината реализација. Пред се: драматургот Душан Будимировиќ како режисер, проф. Сергеј Михајлов како диригент, пеачкото друштво „Единство“ со раководителот Драго Комарчиќ и солистичкиот ансамбал: Андреј Шчербаков како Канио, Благородна Бурева (Неда), Ристо Ѓорѓичков (Тонио), Славко Нетков (Силвио) и Глигорие Ќурчиски (Арлекин), (освен

Шчербаков, сите останати се Штипјани).

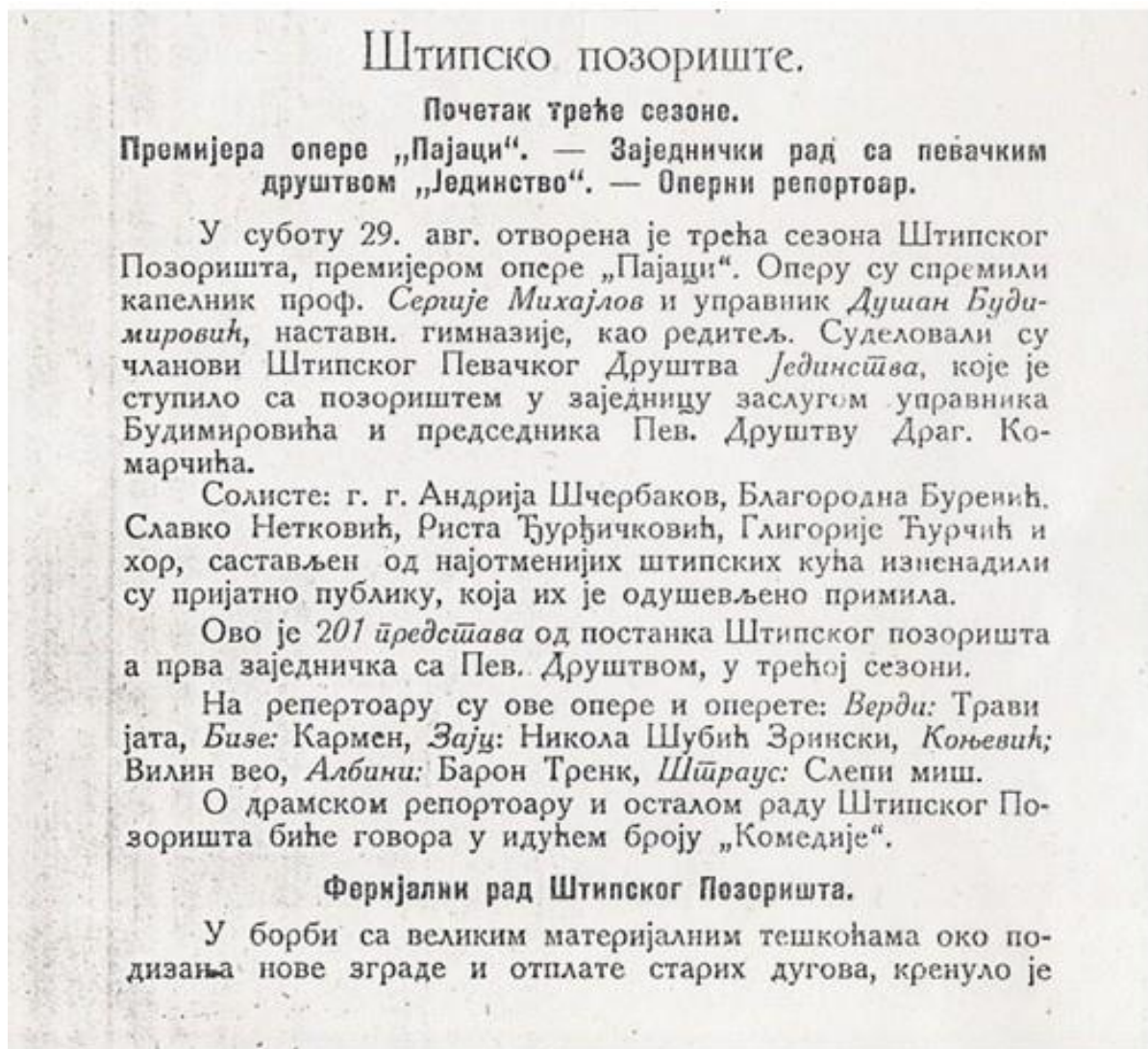
Големината на овој настан може да се вреднува и според она што останало запишано во сеќавањата и во тогашниот печат кој исто така со акцент го нотираше настанот.

Белградското списание „Комедија“ бр. 1 од 7.09. 1925 година на 22 страна го објавила следниот текст „Во сабота на 29 август отворена е третата сезона на Штипскиот театар со премиера на операта „Кловнови“. Операта ја подготвија капелникот проф. Сергеје Михајлов и управникот Душан Будимировиќ, наставник во Штипската гимназија, како режисер. Учествуваа и членовите на

Штипското пеачко друштво „Единство“ кое настапува заедно со театарот по заслуга на режисерот Будимировиќ и претседателот на пеачкото друштво Драго Комарчиќ.

Солисти: Андреја Шчербаков, Благородна Бурева, Славко Нетков, Ристо Ѓорѓичков, Глигорије Курчиски и хорот составен од најелитните штипски куќи, пријатно ја изненадија публиката која ги прифати со одушевување.

Ова е 201 престава од формирањето на Штипскиот театар а прва заедно со пеачкото друштво во третата сезона.

Comoedia br. 1, 07.09.1925, str.22

Во продолжение „Комедија“ го цитира и репертоарот на оперите и оперетите: Верди-Травијата, Бизе-Кармен, Зајц-Никола Шубиќ Зрински, Коњевиќ-Вилин вео, Албини-Барон Тренк, Штраус-Слепи миш. За драмскиот

репертоар и останатите изведби на театарот ќе стане збор во идниот број на „Комедија“.

„Во првиот број од нашиот весник го објавивме почетокот на третата сезона на штипскиот театар.... Создадена е опера, прва опера не само во Штип туку и во цела Јужна Србија.....

Comoedia br. 3, 21.09.1925, str. 15

Беа прикажани "Палјачи" од Руѓеро Леонкавало под раководството на капелникот, проф. Сергеј Михајлов и на управникот Душан Будимировиќ. Соло партиите ги пееја: Андреја Шчербаков, Благородна Бурева, Славко Нетков, Ристо Ѓорѓичков и Глигорие Ќурчиќ.“

Исто така дневниот весник белградска "Политика" од 3 септември ги запознава читателите со првата опера во Македонија: „Штипскиот театар ја почна својата трета сезона на 29 август. Сезоната почна со оперската

претстава "Палјачи" од Руѓеро Леонкавало под раководството на капелникот, професор Сергеј Михајлов и на управникот Душан Будимировиќ.....“

И во весникот "Наша Стара Србија", што излегувал во Скопје, на 2 септември 1925 година се појавил текст под наслов: "Прва опера во Штип..." Во продолжение на написот, уште еднаш се набројуваат учесниците - актерите во "Палјачи" и се нагласува дека сите тие ги извеле своите партии - одлично.

Благородна Бурева, некогашниот прв глас на Штипскиот театар, во првите опери на штипската сцена, каде што почиваат и почетоците на македонската национална опера, во своите сеќавања запишала:

.....Почетокот на третата сезона на „Штипското театро“ беше во знакот на првата опера во Македонија. Премиерата на „Палјачи“ беше 201 престава од основањето на театарот.... Беше изведена на 29 август 1925 година во просториите на Офицерскиот дом во заедница со штипското пеачко друштво „Јединство“, капелникот проф. Сергеј Михајлов , режисерот Душан Будимировиќ и солистите Андреј Шчербаков, Јас, Славко Нетков, Ристо Ѓорѓичков, Глигор Курчиски, освен Шчербаков сите други бевме од Штип.....

Сергеј Михајлов во својот дневник за операта "Палјачи" запишал:
"Со солистите работевме дома, а со хорот во гимназијата каде што имаше клавир.

Во салата на Офицерскиот дом, на 29 август ја одржавме триумфалната прва оперска претстава". Улогата на Канио ја пееше Андреј Шчербаков кој беше геометар, Неда - Благородна Бурева - студент, Тонио - Ристо Ѓорѓичков - студент, а улогата на Силвио ја пееше Славко Нетков, професор во гимназијата во Штип и Арлекин – Глигорије Курчиски“

Следната година белградска комедија во својот број 31 од 5.06.1926 година на 21 страна објавила текст со фотографии под наслов:

Опера во Штип

После „Палјачи“ вредниот бивши управник и основач на театарот ја режираше со учениците од гимназијата, во штипскиот театар , премиерата на операта „Ружица“ компонирана од Сергеј Михајлов наставник по музика.

Опера у Штиму. После „Пајаци“ вредни б. управник и оснивач позоришта, режировао је с. Ђацима гимназије, у штимском позоришту, премијеру опере „Руџица“, коју је компоновао г. Сергеје Михајлов, наставник музике. III. чин, балет виле.

Opera u Štipu. Posle „Pajaca“ vredni b. upravnik i osnivač pozorišta, režirao je s. đacima gimnazije, u štipskom pozorištu, premijeru opere „Ružica“, koju je komponovao g. Sergeje Mihajlov, nastavnik muzike. III. čin, balet vila.

[Comedia br. 31, 5.06.1926 god.](#)

„Ružica“, opera г. Сергеја Михајлова у Штиму: III. чин, горски духови (балет). Руџица: Мирослава Буковић, уч. VI. разреда и краљевић: Страхиња Муфтијевић, уч. VII. разр. гимназије.

„Ružica“, opera g. Sergeja Mihajlova u Štipu: III. čin, gorski duhovi (balet). Ružica: Miroslava Bukvić, uč. VI. razreda i kraljević: Strahinja Muftijević, uč. VII. razr. gimnazije.

[Comedia br. 31, 5.06.1926 god.](#)

Комедија бр.7 од 1923 година

Звјезда кријесница (г-ђица Невена Пenuшлијевић). — Zvijezda Krijesnica (g-đica Nevena Penušlijević).

Седма снаха (г-ђица Невенка Комовић). — Sedma snaha (g-đica Nevenka Komović).

Улоге на Невена Пенушлиска и Невена Хаџи-Кимова (сестра на Васил Хаџикимов) во драмата „Смрт мајке Југовића“.

„Генје Освете“ г-ђица Милка Крапчевић
„Genije Osvete“ g-đica Milka Krapčević

Јер успех г. Будимировића је изванредан. Он је заталасао Штип. Девојке и младићи из најбољих и највићенијих тамошњих кућа пријавили су се да у позоришту

Снаха Југовића (г-ђица Ленка Коцевић). — Snaha Jugovića (g-đica Lenka Kosović).

Живописна и полна со искушенија е биографијата на Сергеј Михајлов, или како што самиот во своите мемоари ќе ја нарече - вистинска Одисеја. Како син на Никола и Шарлота, роден е на 31. VIII 1885 год. во Харков.

Сергеј потекнува од добро ситуирано семејство, чии приходи ќе му овозможат солидно образование. Живееле во голема куќа.

Во круговите на кои припаѓало неговото семејство, изучувањето на музиката било задолжително и тоа најчесто приватно. Често се случувало, како мал, додека сестра му свирела на клавир, да се завлече под клавирот за да слуша музика додека не засpie.

Мајка му починала кога имал само пет години, сестра му починала по три години, а во 1899 год., кога имал 14 години, починал и татко му. Заедно со брат му извесно време животот го продолжиле со братучетка им Евгенија.

Во 1906 год. ја служел својата воената обврска, завршувајќи ја со положен испит за резервен офицер, но бидејќи не се задоволил со тоа, го продолжил школувањето во Петроград во воено училиште за активен офицер во коњичката гарда. До 1909 год. ја завршува Академијата на првата коњичка гарда и апсолвира на Вишиот музички и академски отсек на композиција и диригентство во својот роден град, иако голема страст му бил клавирот.

Во 1912 год. се оженил за Вера Григорајко, ќерка на потпреседателот на племството во соседната Курска губернија. Во бракот со Вера немал деца, но подоцна го посвоиле девојчето Галина со руско потекло, која подоцна се омажила — Курковска. Галина и нејзиниот сопруг ќе учествуваат во многу претстави поставени од Сергеј во Штип во периодот меѓу двете светски војни.

Првата светска војна и граѓанската војна во Русија ќе значат пресвртница во неговиот живот. Во октомври 1918 год. тој дефинитивно го напушта својот дом и заминува во непознато. Заедно со војската се повлекуваат кон Кафказ. Патувањето траело месец дена, а за цело време неговата сопруга била болна и без медицинска помош.

Кралството СХС прифатило дел од овие имигранти, меѓу нив се нашол и Сергеј, кој преку Солун пристигнал во Гевгелија. Веднаш бил распореден на служба, командант на група на стражарски пункт за чување на границата, во непосредна близина на градот. Оваа служба ја извршувал една година, кога се одлучил својата егзистенција да ја побара на друго место.

Извесно време С. Михајлов работел како цртач во Геодетската секција во Кавадарци, но се вратил во Гевгелија каде ја прифатил понудата во тамошната гимназија да биде наставник по музика, дополнувајќи и часови по математика.

Прва задача му било да ги организира музичките активности, па формирал ученички хор, а во градската парохија — оркестар.

Почнал да работи и на првата детска оперета. Оваа оперета ќе биде причина за неговото доаѓање во Штип.

По големиот успех во Гевгелија, неговиот директор Драгослав Илиќ, кој претходно работел во штипската гимназија, решил со ова престава да се гостува и во Штип.

СЦЕНА ОД ОПЕРЕТАТА ПЕЧУРКИ НА СЕРГЕЈ МИХАЈЛОВ ИЗВЕДЕНА 1923 ГОДИНА ВО ШТИП

Во 1923 год., со сите реквизити и инвентер, во чија изработка и самиот учествувал, доаѓа во Штип. Ова ќе биде пресудно за негово преселување во Штип и негова последна станица во животот.

Во гимназијата се зближил со наставникот по книжевност Душан Будимировиќ од Нови Сад, кој студирал драматургија во Берлин, а во Штип бил управник на аматерскиот театар.

Во градот во тоа време функционираше еден мешовит аматерски хор, во кој пееле наставници, чиновници и офицери, главно младинци. Во театарот тој на клавир ги придружувал музичките точки во претставите што се прикажувале.

При својот престој во Штип пројавил значителна музичка активност. Со учениците од штипската гимназија извел две опери – „Пеќурки“ и „Божикно дрво“, со нив гостувал и во Струмица, Гевгелија, Кочани, Свети Николе и други градови. Исто така, ги режирал и оперите „Севилскиот бербер“ од Росини, „Фауст“ од Ш. Гуно, како и оперетите „Гејша“ од Џонс Сиднеј и „Мамзел Нитуш“ од Ерве.

Во периодот од 1929 до 1936 год. работел како управник на повластениот штипски театар. Во него ги режирал претставите. Понекогаш бил суфлер, работел на изготвувањето на кулисите, завесите и сите реквизити. Држел редовни часови во училиштето, вежби со хорот, организирање на разни настапи, придружување на клавир на разни солисти кои доаѓале од Скопје и Белград или пак многуте веселби во Штип. Подоцна работел и во првата Учителска школа во штипско Ново Село.

Одржувал разни музички курсеви за учителите во штипската околина. Во 1956 год. го организирал и концертот по повод 200-годишнината на Моцарт.

Обучувал инструменталисти и вежбал оркестри. Сергеј е еден од иницијаторите за отварањето на Нижото и Средното музичко училиште во Штип. Како вработен во средното музичко училиште се пензионира во 1959 година.

За својот труд е добитник на многу признанија, пофалници, благодарници, меѓу кои и наградата „Климент Охридски“ за особени резултати во наставно-образовната работа во Македонија, како и наградата на град Штип „8 Ноември“. До крајот на својот живот (20. IX 1975 год.) живеел сам, скромно и ненаметливо, верен на операта, музиката и учениците што ги учел.

Од неговото плодно творештво зачувани се песни за деца, песни за возрасни, композиции, преработки на македонски народни песни за хор и оркестар, како и партитури за повеќе опери и оперети.

Сергеј Михајлов уште во 1959 год. напишал тестамент, во кој целокупниот свој движен и недвижен имот (клавирот, сиот негов мзички материјал и финансиски средства) ги оставил на нижото и средното музичко училиште. Средствата главно ги насочил за награди на талентирани ученици, помош на сиромашни и набавка на инструменти.

Тој е иницијаторот за отварање на средното музичко училиште, кое од 2005 год. го носи неговото име.

Душан Будимировиќ, режисер, професор, книжевен и театарски критичар, роден во Загреб на 30.01.1890 година, починал во Белград на 06.10.1959 год.

Син на Кузман фон Будимировиќ, австриски полковник, кој од мали нозе

го водел својот син на престапи во Бург (градскиот) театар во Виена, што ќе биде пресудно за неговата идна професија. Имено тој најнапред се запишал на студии во Загреб а потоа заминал извесен период да студира драматургија во Берлин.

По дипломирањето работи како режисер во Хрватско Народно Казалиште во Осјек.

„Bez Sreće“, drama u tri čina. Premijerno je izvedena u Varaždinu 17. rujna 1913. tijekom gostovanja osječkoga Hrvatskog narodnog kazališta. Redatelj: Dušan Budimirović. (податокот е преземен од трудот на авторот *Alen Biskupović*, „Osječko kazalište, kazališna kritika i novine u 1. svjetskom ratu“ објавен во Зборникот на „Dani hvarskog kazališta“ 2014 год. стр.419).

И уште еден податок во врска со Будимировиќ и Осјек објавен во *Narodna obrana*, br. 274., Osijek 1. XII. 1913., str. 3. под наслов »Naše kazalište i mi«, каде зборувајќи за дисциплинскиот прекршок на еден од актерите се споменува името на драматургот на осјечкиот театар.

„ Osim javne isprike, uprava je u uredništvo poslala osobno dramaturga Budimirovića koji se ispričao i obavijestio kako je protiv Vukovića pokrenut disciplinski postupak.“

Во хрватското списание „ Časopis za suvremenu povijest (CZSP)“ ,God. 39., br. 1., 157.- 180. (2007), авторот TIHANA LUETIĆ,

Odsjek za povijesne znanosti, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti,Zagreb, Republika Hrvatska во својот труд „Duljina studiranja, doktorati i državni ispiti studenata Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu upisanih 1874.-1914. на страна 170 објавува подакот за размена на студенти и вели: на Sveučilištu u Berlinu gostovao je Dušan Budimirović prije drugog semestra 1912./1913.

Во *Popis disertacija* од 1885 год. објавено во *Knjižnica Filozofskog fakulteta u Zagrebu 2010 год.* под реден број 118 објавено е дека Будимировиќ докторирал на 2 јули 1917 година на тема Дубровничката комедија од 16 век.

117	PETANJEK MAKSIMILJAN	Pridjev i imenica kao atribut u starom slavenskom, ruskom i hrvatskom jeziku	21.5. 1917.
118	BUDIMIROVIĆ DUŠAN	Dubrovačka komedija XVI. vijeka	2.7. 1917.
119	VARIČAK SVETOZAR	O utjecaju fosforovodika na neke anorganske spojeve	12.7. 1917.
120	THALLER DR. LJUDEVIT	O sistematskom položaju patogenih tripanosoma, spiroheta i plazmodija	13.7. 1917.

Тоа значи дека во штипската гимназија 1923 година наставникот по германски јазик и историја на книжевност , Душан Будимировиќ , веќе бил со титула д-р.

Душан Будимировиќ 1926 година бил преместен од Штип на работа во Горњи Милановац но, никогаш не отишол таму туку продолжил за Нови Сад. Од трудот на Зоран Максимовиќ, *РЕПЕРТОАР СРПСКОГ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА ИЗ МЕЃУ ДВА СВЕТСКА РАТА (1918–1941)* str. 75 името на Будимировиќ се среќава само 1926/27 год.

„Девета сезона

Управа ДСНП Нови Сад (1926/27) - председник: др Бранко Петровић

потпредседник: др Петар Адамовић

секретари: др Душан Будимировић, затим в.д. Милош Хаџи Динић, Дими трије Кириловић“

Од овој текст дознаваме дека Будимировиќ фигурира како секретар само во Деветата сезона на Српското народно позориште во Нови Сад во сите останати репертоари неговото име повеќе не се споменува а на репертоарот не постојат ниту дела на Сергеј Михајлов ниту „Маруша“ или “Македонка“ како

што досега имамвме сознанија. Тоа значи дека тој повеќе не е таму. Претпоставка е дека можеби заминал за Белград затоа што постои податок дека за време на бомбардирањето на Белград 1941 година е погоден и неговиот стан. Но, сепак за волја на вистината во ниту еден репертоар на Белградскиот театар неговото име не е споменато.

Драгоцен податоци за работата на Будимировиќ во Штип ни оставила и Благородна Бурева во своите спомени за Златниот век на Штипскиот театар.

....Беше февруари, помладиот брат на сечко, кога на местото на Драгослав Илиќ , 1923 год. дојде Душан Будимировиќ од Нови Сад.

...Будимировиќ уште неодморен остана на изведбата на Гогољевата комедија „Женидба“, тој не губеше време најправилно да ги искористи добрите никулци на добрата почва. По изведбата почнавме разговор за формирање на еден младински театар. Разговорот не остана без резултат. По два месеца, во април 1923 година, ние веќе ја играме Молиеровата комедија „Граѓаниниот благородник“(Le Bourgeois gentilhomme), и тоа на две сцени во стилот на Луј XIV: на едната се наоѓаше Луј XIV а на другата Молиер со глумците.

....Во театарот, таа прва претстава под раководство на Душан Будимировиќ трајно ќе ми остане во сеќавање. На многумина пријатели, театарски луѓе досега сум им раскажувала за штипската „копија“ од премиерата на Молиеровата комедија, изведена во замокот Шамбор на реката Лоара во Франција, во вторник на 14 октомври 1670 година.....

.....Јас ни до денес не знам дали некој друг југословенски театар ја поставувал таа творба на начин на каков што ја видовме во Штип во 1923 година. Беше тоа како пристапна беседа со очигледен експеримент на некој академик, како практичен испит на човек кој брани докторска дисертација по театарска уметност. Будимировиќ можеби сакаше на штипјани да им покаже што се можат да научат од „штиците кои живот значат“. Или, пак, да им заблагодари за довербата што ја покажаа кон него и кон своите младинци.

....Во првата сезона на сцената на штипскиот театар беа поставени и пиесите пишувани по мотиви од штипското секојдневие от тоа време „Македонка“ и „Маруша“.....

Со посебни симпатии се сеќавам на Киро Караџа, кој кога играше улоги во „Маруша“ и „Македонка“ често во текстот си уфрлуваше свои старински зборови, она неговото „ефем, ефендим џазимиз“. Со тоа го доведуваше

Будимировиќ до бес, но после му попусти и му прости бидејќи публиката се одушевуваше и сакаше такво нешто да чуе. Мислам дека тоа „ефендим.....“ го употребуваше како Кир Јања, имитирајќи го својот комшија Ефрем Хаџи-Кимо.

...Ансамблот ни беше голем, преку 30 членови, вели Благородна. ...Работевме многу сериозно, со голема љубов и без пет пари награда. Салата секогаш беше преполна, и за три години, додека Будимировиќ беше управник, дадовме во Штип и околните градови и села над 300 престапи, но бевме млади и со голема љубов работевме, се разбира бесплатно....“

..... Театарот го основа самиот народ, бидејќи се што треба културно да се гради доаѓа од негова сопствена иницијатива. И тетарот во Штип, со репертоар кој мора да се пофали, беше дело на самите штипјани. Еден единствен човек, г-дин Будимировиќ, им помогна да ја реализираат својата желба која во нив беше спонтано никнала. Тој го воодушеви Штип! Девојки и младичи од најдобрите тамошни фамилии се пријавуваа и земаа учество во работата на театарот.

...Некористољубивиот наш професор Будимировиќ, до крај остана театарски човек. Бевме, се сеќавам, во шести клас, кога тој заедно со проф. по музика Серге Михајлов, кој беше автор, ја спремаше „Ружица“ опера во четири чина.

...Будимировиќ не ја доби потребната помош за функционирање на театарот па плановите стануваа неостварливи покрај неисплатените долгови. Државата не даде ни динар за театарот, затоа проф. остана во Штип до јуни 1926, до крајот на школската година, и со пајтон, како пред три години кога беше дошол од Велес, отиде до штипската железничка станица, ни од кого испратен, како што во онаа февруарска вечер 1923 година никој не го дочека. Тој се врати во Нови Сад на нова должност. Будимировиќ немаше катанец на устата. Не можеше повеќе да се бори со али и врани, како што самиот велеше. Неколку месеци пред тоа, неговата сопруга Даница ми рече: Ќе бегаме од тука Благородна, многу голем притисок се врши врз Душан. Но никој не знаеше, кога тие ќе го напуштат Штип. Кога помина летото тие не се вратија. Управник стана Душан Цветковиќ кој беше дојден од скопскиот театар...

Благородна (Блашка) Бурева, големата оперска ѕвезда на штипскиот театар е родена на 23 февруари 1903 година како единствено дете на учителката Зуица и свештеникот поп Глигор Бурев од штипско Ново Село.

Уште во гимназиските и студентските денови, со својата дарба за музика и глума, станала вистинска ѕвезда, особено со улогата на Неда во операта „Палјачи“, изведена на 29 август 1925 година во салата на Офицерскиот дом во Штип, со која всушност започнува и оперскиот репертоар во Македонија.

Дипломирала Биологија на Филозофскиот факултет во Скопје и извесно време била гимназиски професор, а потоа се омажила за Миљо Беговиќ, познат оперски пеач од Виенската опера, син на висок функционер во банската управа на Вардарска бановина. Нејзината свадба, била вистински настан за штипјани, младенците ги венчавале дури 10 владици Кога си заминала со сопругот на пат за Виена, на пероните на железничката станица немало место каде да се застане. Присутни биле сите видни личности од политичката и административната власт во тогашен Штип. Целото црковно раководство од Штип ги придружувало младенците во возот до Велес. Никој не би поверувал, па ни таа самата, дека со тоа заминување завршил периодот на нејзиниот среќен живот, како што тоа и самата го вели во своите спомени. Овој брак траел многу кратко. Се вратила тешко болна од сифилис што и го пренел нејзиниот „ценет“ сопруг и со години после тоа се лекувала во Скопје и Белград. Кога оздравела била испратена за учителка во Кичево. Повторно се омажила 1936 година за Црногорецот Славко Купчевиќ кој бил висок црковен службеник кај Владиката во Штип. Тој бил многу помлад од неа и по извесно време, кога таа навлегла во зрели години ја напуштил.

Нејзиниот живот по два неуспешни брака завршил анонимно и тивко. Кога почина на 6 ноември 1977 година, во капелата на гробиштата во Белград, пред да пристигнат неколкуте први братучеди од Штип, покрај нејзиниот ковчег стоеле единствено Киро Глигоров и неговата сопруга Нада. Големата оперска

свезда со чие име секој штипјанец се гордее, си замина од овој свет, бедна и заборавена од сите, дури и од штипјани.

Славко Нетков е роден 1896 година во штипско – Ново Село, од мајка Евдокија и татко Муше. Основно училиште учел во училиштето кое се наоѓало во дворот на црквата Св. Богородица во Ново Село.

Со својата интелигенција и дарба за пеење веднаш бил забележан од своите учители. Така кога го завршил основното училиште добил стипендија да продолжи да учи во богословија во Цариград.

По завршувањето на богословија имал желба да го продолжи своето образование. Неговата најголема љубов била музиката и затоа се пријавил на конкурс за стипендија на Музичка академија во Белград но стипендијата не ја добил. Се запишал на филозофски факултет група биологија каде сеуште имало стипендии. За време на студиите често пати со своето друштво пеел во придружба со гитара, која одлично ја владеел. Бил могу омилен меѓу студентите и секогаш пеел македонски народни песни. Покрај гитарата свирел на виолина и клавир. По завршувањето на високото образование се вратил во родниот град и се вработил како професор во штипската гимназија. Во тоа време во Штип се одвивал многу интензивен музички живот.

Во времето на атентатот на генералот Ковачевиќ, 5 октомври 1927 година бил обвинет како учесник, но на судењето е докажано дека не бил виновен. Тоа не го променило ставот на властите поради тоа бил испратен на работа надвор од Македонија.

Секаде каде службувал бил омилен професор и секаде формирал градски аматерски хорови. Хоровите со кои диригирал биле многу успешни и во нивниот репертоар секогаш имало и македонски народни песни. Настапите на хоровите се дочекувале со воодушевување салите преполни, а паузите бескрајни. Откако ќе го преместеле во друго место со служба, управите на друштвата настојувале да го задржат. Праќале до министерството за просвета

барање да остане во нивниот град како многу значајна личност во приденосот на културниот живот, особено како диригент. Со телеграми го известувале за неговиот избор како почесен член на нивното друштво.

Секогаш кога службено одел во Белград обавезно настапувал на радио Белград пеејќи македонски народни песни.

По ослободувањето бил професор во штипската гимназија “Славчо Стојменски”, наставник по хорско пеење во нижо музичко училиште и диригент на градскиот аматерски хор. Како успешен диригент со хорот ги посетувал учесниците на работната акција Брчко – Бановиќи, нашите Македонци во Пиринска Македонија и гостувал во повеќе градови низ Македонија. Учествовал на сите хорски натпревари на ниво на републиката и на ниво на Југославија. При еден хорски натпревар во задолжителниот дел за изведба на репертоарот била хорската песна на Тодор Скаловски “Македонско оро”. Изведбата била брилијантна така што и самиот автор лично му честитал на постигнатиот успех. Организирал и вокален квартет заедно со Делибашев. Овој квартет исполнувал сплет на македонски народни песни меѓу кои “Ама Максим има лоша жена”. Неговата најголема љубов била и останала музиката, а како професор бил омилен меѓу неговите ученици. Близок со луѓето, познат како Славе, чичко Славе или едноставно Нетката, кога поминувал низ штипската чаршија еснафите станувале на нозе да го поздрават, а тој со секого се поздравуваше и се шегуваше.

Но неизлечивата болест прерано му го скратила животот. Започнала со блокирање на гласните жици и од ден на ден состојбата се повеќе му се влошувала. Заминал на лекување во Белград од каде повеќе не се вратил, починал 1949 година.

Ристо Ѓорѓичков, веројатно син на штипскиот свештеник Димитри познат како

неговата улога во „Македонка“ изведена 1923 година

наше големо музичко име, непознато на штипската јавност, во еден зачуван Плакат од 1933 година доаѓаме до веродостоен податок за какво музичко име станува збор.

Овде пишува дека во вторник на 11 јули 1933 година во Сараево се приредува голем вокален концерт и тоа е 221 престава на Југословенското Академско Пеачко Друштво „Обилиќ“ од Скопје. На Програмата Ристо Ѓорѓичков покрај тоа што е диригент се преставува на сараевската публика со три свои композиции: Кинисале..... Овчеполски венец, Брегалничка свита. Соплисти Благородна Бурева, Панче Мировски, останатите поради оштетеност на плакатот не е можно да се прочитаат но и тоа е доволно за нас Штипјаните.

Поп-Ѓорѓичка или можеби близок роднина, е генерација на Благородна Бурева. И двајцата се наоѓаат на списокот на завршени матуранти на Штипската реална гимназија во 1923 година.

Освен неколкуте улоги како член на Штипскиот театар, додека бил ученик во гимназијата а подоцна и како студент, животниот пат на композиторот Ѓорѓичков досега е неистражен.

Поради скудните податоци за ова

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ ЗА ЗАПАДНЕ ОБЛАСТИ
У САРАЈЕВУ.

Претстава 221 Ванредна 25

ЈУГОСЛОВЕНСКО АКАДЕМСКО ПЕВАЧКО ДРУШТВО „ОБИЛИЌ“, СКОПЈЕ

приредује у уторак, 11 јула 1933

ВЕЛИКИ
ВОКАЛНИ КОНЦЕРТ

ПРОГРАМ:

1. Р. Ѓорѓичковиќ: Кинисале	5. П. Илиќ: Тркала Тинка
2. Ст. Бинички: Тетовке	6. Љ. Бошњаковиќ: Песме из Јужне Србије, (женски хор)
3. Ј. Ш. Славенски: Град градиле	7. Вл. Ѓорѓевиќ: Ашиковање
4. Ал. Залијева: Песме са југа	8. Р. Ѓорѓичковиќ: Овчеполски венец

— О Д М О Р —

9. Маршиер: Одаљеној (мужи квинтет)
10. М. Хубад: Бом шел
11. Мокрањац: Из Х рукојети — „Песме из Охрида“
12. Р. Ѓорѓичковиќ: Брегалничка свита.

Соплисти: гђа Буревиќ-Беговиќ, сопран; П. Мировски, тенор; М. Митровиќ, виолина, хармоника.

Хоровођа г. Риста Ѓорѓичковиќ, професор

Почетак тачно у 9 часова у вече

УЛАЗНЕ ЦЕНЕ: Ложа Дин 100—; Фотеље Дин 25—; Паркет I—IV ред Дин 20—; Паркет V—VIII ред Дин 15—; Партер Дин 10—; Балкон Дин 15—; Стајане Дин 5—.

Улазнице се могу добити у књижарни **госп. Леон Финци** (Краља Петра)

Единствено, Глигорије Ќурчиски од штипските солисти во првата опера, во улогата на Арлекин, останува без биографски податоци од причина што тој по положената матура се запишал да студира медицина и по дипломирањето повеќе не се вратил во Штип.

За крај на ова јубилејно потсетување на првата опера може да се заклучи дека овој датум, 29 август 1925 година, ги преживеал сите овации и негации, различни администрации и светска војна и стигна до својата старост од 90 години. Но, за жал, оваа јубилејна година помина тивко и незабележано и од институциите и од самите Штипјани. Самиот настан и големината на неговото значење не го заслужуваат тоа, уште помалку штипската култура и неговите театарски и музички традиции.